

Att vara ensam tillsammans

Ensamhet, kontrollbehov och okalibrerade styrkeprov fyller Kungliga Konsthögskolans avgångsutställning, som i år är tillbaka i sina traditionella lokaler på Konstakademien mitt i Stockholm.

Av Karl Lydén 12.06.14 Kritik

Rebecka Bebben Anderssons, Jag har känt på friheten, 2014. Foto: Jean-Baptiste Béranger.

Den som stiger in i Kungliga Konsthögskolans avgångsutställning möts av träd och buskars siluetter. På figursågade spånskivor vibrerar lövverket i centimeterlånga pappersremсор som klistrats över varandra: effekten är målerisk, djup uppstår genom ett framhävande av ytan och tankarna går till en proto-modernist som Cézanne. Men handlar Rebecka Bebben Anderssons *Jag har känt på friheten* verkligen om samma representationskritiska manövrer från 1800-talet som aldrig upphörde att dominera modernismen? Kanske är det bara Konstakademins historietyngda salar som trixar med en redan yrkesskadad kritikers sensibilitet, och 2014 gör sig genast påmint genom en hög affischer på golvet bakom «träden». Där samlas ett antal korta texter om uppväxt, överträdandet av genusidentitet och kvinnors kringkurna rörelsefrihet i det offentliga rummet, så att grönskan ställs i ett sammanhang av sexuella hot, rädslor och stadsplanering.

Konstakademien, Stockholm
28 maj — 15 juni 2014

Tjugofyra Masterstudenter visar sina avgångsprojekt i en utställning som jämfört med andra år är ganska lågmäld och lite trevande. Den stora mångfalden och spännvidden är som vanligt inte till de flesta verkens fördel eller till hjälp för besökaren att orientera sig, men det förhållandet gäller i rättvisans namn även Venedigbiennalen. Dessutom är det alltid en god idé att

se andra historiska former av utställningar än den curatorproducerade tematiska gruppställningen (även om *Not Safe for Work* gör vad den kan för att likna en sådan).

Det finns några starkt lysande punkter, som tycks både oberoende och behjälpta av sammanhanget. Gideonsson/Londrés klockor är ett sådant verk, som till på köpet återfinns i varje rum. Det tickar behagligt och pendeluren är inkapslade i vita, anonyma lådor, placerade ganska högt upp på väggen och inte alltid lätta att finna. Redan där fungerar verket som ett slags outtalad närvaro, en hänvisning till en okänd tidsrymd, eller som ett löfte om att något ska hända på en utsatt tid. Sedan infrias allt detta, när konstnärssduon gör ett performance på klockans helslag.

De vrider då upp uret och högläser brev skrivna till varandra under en veckas isolation. Och eftersom utställningen har sju rum, förflyttar sig läsningen genom hela utställningen på ett sätt som – åtminstone teoretiskt – fyller den med ensamhet.

I Emilia Ukkonens märkliga video (*Confessions of a Heavy Man*) berättar en man för personen bakom kameran om sitt liv i olika vardagssituationer: med en e-cigarett i sängen, på en promenad, på en restaurang, på neurotisk jakt efter en kvarglömd penna i skjortorna hos kemtvätten. Den är välfilmd, ungefär trettio minuter lång och väldigt intim. Mannen är både måttlös och oerhört kontrollerad: han berättar om sina tre eller två och en halv testiklar, samtidigt som han skuldbelägger sig själv för saker han gjort eller inte gjort i sitt förflutna, i ett slags antagande om att hans handlingar helt skulle ha förändrat händelseförloppen. Vem är då denna person som berättar om sin moders död och sin bästa väns självmord? En skådespelare? Någon, vem som helst? Ingen information ges om videons tillkomstvillkor. Det är på sätt och vis befriande och bidrar förmodligen till spänningen, samtidigt som en sådan strategi svårligen skulle fungera i längden eller för en praktik som bygger vidare på denna typ av verk; en strategi som även i stunden gör det svårt att göra en bedömning av vilka konstnärliga överväganden som gjorts.

Hanna Jagare, *Unit & Current Fixation* (2014), och Carolina Billvik *In i föreställningarna, genom bakom bilden* (2014). Foto: Jean-Baptiste Béranger.

Installationsvy. I förgrunden Pella Kågerman, *Stormaktstiden*, 2014. Foto: Jean-Baptiste Béranger.

Utöver detta är flera verk intressanta. Pablo Sacristans bokhylla – donerad till Konsthögskolan för framtida Masteressäer – väckte min nyfikenhet (skulle den lyckas bygga bort den institutionella kritikens förutsägbarhet?), men tyvärr var dess utställningsrum på Konstakademins bibliotek stängt. Vanja Sandell Billströms video *What there is* är tvetydig i sin rättframhet. Här undersöks möjligheterna och begränsningarna för att representera verkligheten med en digitalvideokamera, och medan man skulle kunna läsa in en viss naivitet och glad pionjärande på vad som egentligen är väl utforskad mark tror jag inte riktigt att det är fallet. Främst på grund av att undertexterna är satta i första person: «Vi tittar på havet. Upplevelsen arkiveras. [...] Jag går efter. Jag går före. Jag återgår till utsikterna.» Det vill säga, det handlar om en personlig relation till mediet, så att det i första hand inte är en undersökning av den digitala hyperrealism vi ständigt fotograferar och filmar varandra i, utan en berättelse som utgörs av själva bilderna bakom pixlarna: resor, panoreringar från bil- och tågfönster, utekvällar med studiekamrater från Konsthögskolan, etc.

Kristofer Hedberg, *Gray goo*, 2014.

På fjärde våningen samsas flera verk i ett mindre rum, vilket fungerar utmärkt. Här visas Johan Bergström Hyldahls episka kortfilm: en imponerande, välspelad och underhållande halvtimme science fiction späckad med specialeffekter och dataanimation. Delvis surrealistisk, med dialog och dramaturgi i sällsamt drivet skick. Men precis som på det 1950- eller 1960-tal där händelserna utspelar sig är huvudpersonen vit, man och (anti)hjärte, alltmedan kvinnor passerar i marginalen och den afroamerikanska doo-wopgruppens tåg kör utför ett stup. Kanske är det

ett problem som med viss envishet vidhäftar genren, vare sig det gäller originalverk eller konstnärliga återanvändanden: man kan tänka på Carl-Johan de Geers likaledes underhållande (om än mer motsägelsefulla och självbiografiska) böcker om Nutte, där kvinnor räddas och kulturella stereotyper flimrar förbi i en frejdig och trygg fantasivärld.

Här finns även Kristofer Hedbergs skulptur *Gray goo*, där armar och knutna nävar sticker ut ur en grå massa eller ur dammolnet från ett slagsmål, och där vissa av knytnävarna håller runt stålrör som pryds av svarta flaggor i fascistisk estetik. Eftersom detta verk har rönt uppskattning i flertalet recensioner och beskrivits som en god illustration av både det ena och det andra, tål det nog påpekandet att det lika gärna kan betraktas som en banalisering av verkliga politiska kamper, och som både illustration och uttryck för det underliga neutralitetsbegär som ger upphov till svensk politiks kapplöpning mot mitten.

Avslutningsvis bör ingen besökare missa utställningskatalogen med tre frispråkiga samtal mellan studenter, utställningsproducenter och de två ansvariga professorerna Hinrich Sachs och Olav Westphalen.

Johan Bergström Hyldahl, Dear Jesus, Do
Something!, 2014. Foto: Jean-Baptiste Béranger.

Konstakademien, Stockholm
28 maj — 15 juni 2014
